

MEDIENOS PASIRINKIMAS

Vidmantas Staniulis, „Statyk!“ archyvo nuotr.

Apdailos medienos pasirinkimas, ypač skaitant patarimus internete, gali tapti nemenku galvos skausmu. Kokybės klasės, stiprumas, drėgnumas etc. – kaip tarp viso to nepasiklysti?

Pagrindiniai kokybės kriterijai

„Medienos kokybės klasės nusako gaminių šakotumą ir kokybę – kiek gali būti šakų metre, kiek iškritusių šakų, skilimų ir panašiai. Nuo to priklauso ir kaina. Iš tikrųjų kiekvienas turėtų nuspręsti, kuri mediena jam vizualiai tinkama – vienam patiks su daugiau šakų, kitam – su mažiau“, – sako bendrovės „Brolis Timber“ specialistas Tomas Poškaitis.

Taip pat pasirinkimas priklauso nuo to, ką darysite: jeigu jums reikia tik trumpų lentų,

galite pirkti žemesnės kokybės gaminius ir nepatinkančias vietas tiesiog išpjautyti.

Daug svarbesnis medienos kokybės matas yra jos drėgnumas. Kuo sausesnė mediena, tuo ji stabilesnė. Pasak T. Poškaičio, mažiausia rizika perkant obliuotus medienos gaminius. Tiesiog drėgnos medienos nenuobliuosi, taigi ji beveik visur būna sausesnė. Rekomenduojama, kad pjautinė mediena būtų apie 16 proc. drėgnumo. Tačiau pigesnė, įsigyta tiesiai iš lentpjūvės, gali būti ir 25 proc. drėgnumo. Tuomet kyla pavojus, kad džiūdama ji labiau kraipysis, riesis, įsimes mėlynasis pelėsis (medienos mėlis).

Obliuota mediena visur būna sausesnė, tačiau perkant iš lentpjūvės taip pat yra rizika, kad lentos bus drėgesnės nei sakoma. Geriausiai išdžiovinamas kietmedis, nes tai brangesnė ir įnoringesnė medžiaga.

Kad lentos būtų kuo atsparesnės aplinkos pokyčiams, geriausia pirkti termomedieną: aukštoje temperatūroje išdega visi komponentai, galintys pelyti ir keičiantys medienos fizines savybes. Lieka sausa ir ganėtinai stabili mediena.

Žinoma, didžiausias termomedienos trūkumas yra jos kaina. Gaminiai iš šios medžiagos yra kelis kartus brangesni nei iš įprastos medienos. Tačiau ilginiui šis skirtumas gali išsilyginti, mat, pavyzdžiui, lauke tokią medie-

ną reikės rečiau dažyti, ji atsparesnė kritinėms oro sąlygoms, todėl nereikės keisti drėgmės sugadintų lentų.

Medienos rūšis

Perkant apdailos medieną verta atsižvelgti ir į jos rūšį. Skirtingi medžiai turi ne tik skirtingą tekstūrą, bet skiriasi ir jų savybės, žinoma, ir kaina. Pigiausia yra minkšta mediena – eglė ir pušis. Toliau iš populiariesnių medienos rūšių eina uosis, ąžuolas. Kiečiausia, tačiau ir brangiausia – egzotiška mediena.

Pats T. Poškaitis prisipažino, kad visur mieliausiai rinktųsi pušį, mat ši mediena ir šilčiausia, maloniausia. Kietesnis medis liečiant yra šaltesnis. Be to, kietesni medžiai ir labiau jautrūs aplinkai, linkę riestis. Tačiau pušies ar eglės grindlentės nelabai tinka patalpoms, kur intensyviai vaikstoma, nes minkšta mediena labai lengvai braižosi, dyla, atsiranda įdubimų, nukritus net ir gana lengviems daiktams.

Tačiau uosio ar ąžuolo lentas, jei aplinkos drėgnumas ir temperatūra kinta, sunku suvaldyti. Jos gali lengvai išsibanguoti, nutraukti tvirtinimo varžtus.

Dėl įnoringumo T. Poškaičiui nepatinka ir lauko darbams Lietuvoje dažnai naudojamas maumedis. „Iš praktikos galiu pasakyti, kad tai

Tekstūra

Įvairesnę ir gražesnę tekstūrą turi lapuočių mediena. Puošnumo suteikia suktas medienos pluošto išsidėstymas.

Išraiškinga tekstūra pasižymi Karelijos beržo, kriaušės, ąžuolo, uosio, vyšnios mediena.

labai kaprizinga mediena. Ji sunkiai įgeria dažus, taigi juos atnaujinti gali tekti kiekvienais metais. Taip pat ji likusi riestis, todėl, kiek teko susidurti, kasmet reikia pakeisti bent po kelis nutrauktus varžtus“, – dėsto medienos specialistas.

Aplinkos įtaka

Mediena – gyva medžiaga, taigi ji labai jautri aplinkos poveikiui. Kad patalpų viduje mediena nesitrauktų, nesiplėstų, reikia, kad visuomet būtų panaši aplinkos temperatūra ir, svarbiausia, drėgnumas. Žmonės dažnai linkę kaltinti medienos pardavėjus dėl įsigytos netinkamos kokybės medžio gaminių, nors iš tiesų jie būna netinkamai naudojami.

Mediena nemėgsta aplinkos sąlygų pokyčių, todėl jei ją sudėsime ant gerai neišdžiuvusių betonuotų grindų, ji sugers drėgmę iš pagrindo, išbrinks ir išbanguos. Orui sausėjant, mediena atiduos aplinkai savo drėgmę, susitrauks, grindyse atsiras plyšių.

Pasak T. Poškaičio, vienas didžiausių peilių medinėms grindims yra šildymo sezonas, kuomet papildomai nedrėkinant labai išsausėja patalpų oras. Nukritus santykiniam oro drėgnumui žemiau 30 proc., lentos, ypač kietesnių medžio rūšių, ne tik susitraukia, bet ir sukasi.

Vidutiniai nepriklijuotos medienos parametų pasikeitimo rodikliai, gauti keičiantis medienos drėgnumui nuo 8 iki 9 proc. ir atvirkščiai

Medienos rūšis,	Vidutinis medienos parametų pasikeitimas proc.
Ąžuolas	0,25
Uosis	0,22
Bukas	0,32
Klevas	0,30
Beržas	0,24
Plienmedis (merbau)	0,21
Vyšnia	0,23
Riešutas	0,20

Lietuvoje paplitusių medžių tankis kg/m³, kai drėgmė 12 proc.

Obelis, šermukšnis	750
Ąžuolas, klevas	690
Uosis	680
Beržas, slyva	630
Kaštonas	590
Liepa, pušis	500
Eglė, tuopa	450

